

Praha 1. 12. 2023

Poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím a odložení části žádosti podle téhož zákona

Vážený pane inženýre,

Ministerstvu financí byla dne 15. listopadu 2023 doručena Vaše žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Uvádíte, že jste zastupitelem obce a že máte zájem nechat prověřit hospodaření školy a školky, jejichž zřizovatelem je daná obec, popisujete Vaši situaci a v této souvislosti se na Ministerstvo financí obracíte s těmito dotazy/požadavky:

Dotaz č. 1: Je skutečně pravda, že obec nesmí najmout externí společnost k tomu, aby zjistila, jak jím zřízená škola hospodaří, jaké má finanční závazky a pod?

Dotaz č. 2: Může k této prověrce hospodaření zřizovatel, tedy obec najmout externí společnost pochopitelně s podpisem smlouvy o mlčenlivosti?

Dotaz číslo 3: Navrhněte mi prosím usnesení zastupitelstva, abychom mohli prověrku hospodaření (nebo jinak nazvaný akt) mohli nechat udělat a ředitelka musela poskytnout součinnost.

Obec v tuto chvíli nemá možnost náhledu do účetnictví, a proto nemá relevantní informace, s jakými finančními prostředky škola disponuje. Z tohoto důvodu jsem nechal odhlasovat toto usnesení: „Zastupitelstvo obce pověřuje [redacted] k zajištění náhledu do účetnictví ZŠ a MŠ [redacted] prostřednictvím informačního systému Ginis. Účetnictví bude na serveru obce, ZŠ a MŠ [redacted] a účetní obce se budou připojovat prostřednictvím sítě internet“.

Cílem je, aby pouze účetní obce, která má podepsanou mlčenlivost mohla do účetnictví nahlížet a mohla zastupitele informovat o hospodaření školy.

I s tímto rozhodnutím obce ředitelka školy zásadně nesouhlasí a tvrdí, že: „Jelikož v účetnictví nejdou oddělit státní prostředky od obecních, není možné nahlížet do účetnictví ani zastupitelům. Státní prostředky může kontrolovat pouze pověřený pracovník ČŠI, což na jeře prováděl pracovník ČŠI a čerpání prostředků bylo v souladu se zákonem. Finanční prostředky z obce na provoz může kontrolovat pouze pan starosta nebo pověřit kontrolou finanční výbor. Ze zákona u příspěvkové organizace

není ani možné provést audit, nebo tento úkol zadat jakékoli právnické osobě. Nesmí být zřízen ani dálkový přístup“.

Dotaz č. 4: Může účetní obce nahlížet do účetnictví školy bez možnosti provádět jakékoliv změny?

Dotaz č. 5: Používáme standardní IS od společnosti Gordic a na řadě obcí je běžné i z bezpečnostních důvodů (kybernetická bezpečnost) to, že systém je uložen na HW obce a škola se do systému vzdáleně připojuje. Je navržený postup v souladu s legislativou?

Dotaz č. 6: V případě, že na dotaz č. 4 odpovíte kladně, může účetní obce poskytovat informace zastupitelům o hospodaření školy, aby škole mohli poskytovat prostředky s péčí řádného hospodáře? V žádném případě nikomu nejde o sledování mzdových prostředků, které škole poskytuje stát prostřednictvím krajského úřadu, chceme pouze vědět, jak jsou využity obecní peníze.

Dotaz č. 7: Pokud z Vašich odpovědí bude zřejmé, že nemáme legální možnost nechat prověřit hospodaření obce a účetní obce nebude moci nahlížet do účetnictví, jaký byste mi navrhli postup, abychom se mohli dopracovat k informacím, které by potvrdily nebo vyvrátily různé nepříznivé informace, které jsou mezi občany a rodiči dětí?

K Vaším dotazům vyjma dotazu/požadavku č. 3 a dotazu č. 5 Vám Ministerstvo financí poskytuje následující vyjádření, přičemž upozorňuje, že závazný výklad právních předpisů přísluší výhradně soudům.

Co se týče možnosti obce provést prověření hospodaření své zřizované příspěvkové organizace, Ministerstvo financí konstatuje, že územní samosprávné celky mají pravomoc vykonávat finanční kontrolu u svých příspěvkových organizací, která vyplývá ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční kontrole“). Finanční kontrolu vykonávají územní samosprávné celky v samostatné působnosti. Kontrolním orgánem je v případě obce rada obce, přičemž vedoucím kontrolního orgánu je poté starosta obce. Zároveň je právo, resp. povinnost obce provádět kontrolu hospodaření jí zřízené příspěvkové organizace stanovena v § 15 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého platí, že *územní samosprávný celek a svazek obcí vykonává kontrolu hospodaření jím zřízených nebo založených právnických osob*. Ověřování hospodaření příspěvkové organizace může být rovněž provedeno v rámci povinnosti této příspěvkové organizace poskytnout součinnost při probíhajícím přezkoumávání hospodaření obce (zřizovatele dané příspěvkové organizace) podle § 9 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení platí, že *u příspěvkové organizace přezkoumávající orgán kontroluje hospodaření a nakládání s majetkem a s příspěvků, které jí územní celek poskytl*. Obec je v tomto případě adresátem výsledků přezkoumávání hospodaření svého a svých příspěvkových organizací, nikoli kontrolním orgánem.

Podle § 9 odst. 1 zákona o finanční kontrole platí, že *územní samosprávné celky kontrolují podle tohoto zákona hospodaření s veřejnými prostředky u příspěvkových organizací ve své působnosti*. Dále je v § 9 odst. 3 zákona o finanční kontrole stanoveno: *Územní samosprávné celky jsou povinny vytvořit systém finanční kontroly podle tohoto zákona, kterým zajistí finanční kontrolu jak svého hospodaření, tak i hospodaření svých organizačních složek a příspěvkových organizací ve své působnosti. Současně zajistí prověřování přiměřenosti a účinnosti tohoto systému a pravidelně, nejméně jednou ročně, jeho hodnocení*.

Kontrola podle zákona o finanční kontrole je veřejnosprávní kontrolou, přičemž platí společná ustanovení k působnosti kontrolních orgánů podle § 11 zákona o finanční kontrole a pravidla pro výkon veřejnosprávní kontroly na místě upravená v § 13 téhož zákona – dané ustanovení zároveň odkazuje na zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějšího předpisu. Při výkonu veřejnosprávní kontroly je zároveň nutno dodržovat pravidla organizačního zajištění finanční kontroly uvedená v § 5 odst. 1 zákona o finanční kontrole. Mezi povinnosti vedoucího orgánu veřejné správy (v případě obce starosty obce) podle § 5 odst. 1 písm. b) tohoto zákona patří *dbát, aby finanční kontrolu vykonávali zaměstnanci s kvalifikačními předpoklady, kteří jsou zároveň bezúhonní a u nichž nehrozí střet zájmů podle zvláštních právních předpisů*.

Externím osobám, které vykonávají kontrolní činnost za úplatu a které nejsou zaměstnanci územního samosprávného celku, příp. členům zastupitelstva obce či členům kontrolního či finančního výboru, umožňuje účastnit se veřejnosprávní kontroly § 6 zákona č. 255/2012 Sb. Podle tohoto ustanovení totiž platí, že *kontrolní orgán může k účasti na kontrole v zájmu dosažení jejího účelu přizvat fyzickou osobu (tzv. „přizvaná osoba“)*. Starosta obce (vedoucí orgánu veřejné správy) tedy může k účasti na kontrole přizvat fyzickou osobu, nicméně přizvané osoby nemohou vykonávat kontrolu samostatně, nýbrž pouze ve spolupráci s kontrolory, kteří jsou zaměstnanci územního samosprávného celku (obce). Zákon o finanční kontrole zároveň neumožňuje, aby kontrolu prováděla např. externí auditorská společnost bez účasti zaměstnance územního samosprávného celku.

Územní samosprávný celek je oprávněn kontrolovat celé hospodaření své příspěvkové organizace. Předmětem kontroly je hospodaření s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu územního samosprávného celku a svěřeným majetkem a rovněž hospodaření s peněžními prostředky získanými vlastní činností, s prostředky fondů příspěvkové organizace, s peněžními dary a peněžními prostředky poskytnutými z Národního fondu a ze zahraničí. Územní samosprávný celek jako zřizovatel si tudíž může upravit předmět kontroly podle svého uvážení. Předmětem ověřování proto může být i kontrola vedení účetnictví zřizované organizace. Na základě vyhodnocení a analýzy výsledku kontrolních zjištění zřizovatel navrhuje opatření, včetně návrhů na odstranění nedostatků u příspěvkové organizace, tedy sám do jejího účetnictví nezasahuje, nýbrž doporučí jí nápravu.

Ministerstvo financí zároveň dodává, že problematika, které se Vaše žádost týká, se vztahuje i k zákonu č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, přičemž metodickou pomoc k tomuto zákonu poskytuje Ministerstvo vnitra. Ministerstvo vnitra zároveň poskytuje i metodickou pomoc k zákonu č. 255/2012 Sb. V této souvislosti lze zmínit, že podle § 82 písm. c) zákona č. 128/2000 Sb. platí, že

člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce.

Podle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. platí, že *povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce.* Působnost Ministerstva financí je vymezena zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Co se týče Vašeho požadavku č. 3, Ministerstvo financí konstatuje, že požadavek na vytvoření návrhu konkrétního usnesení zastupitelstva Vaší obce nespadá do působnosti Ministerstva financí. Záleží výhradně na zastupitelstvu obce, jak své usnesení formuluje, přičemž s ohledem na § 124 zákona č. 128/2000 Sb. platí, že výkon dozoru nad vydáváním a obsahem usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v samostatné působnosti náleží Ministerstvu vnitra (tj. posouzení souladu usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí v samostatné působnosti se zákonem nebo jiným právním předpisem). Co se týče Vašeho dotazu č. 5, Ministerstvo financí konstatuje, že mu nepřísluší jakkoli hodnotit konkrétní informační systém, který obec využívá, či obcí zvolené IT řešení např. z hlediska kybernetické bezpečnosti. Tato problematika nespadá do působnosti Ministerstva financí. Vaši žádost v části dotazu/požadavku č. 3 a dotazu č. 5 Ministerstvo financí s ohledem na uvedené podle § 14 odst. 5 písm. c) zákona č. 106/1999 Sb. **odkládá.**